

Література:

1. *Відомості Верховної Ради України*.1997.№ 40.Ст.263.
2. Barthold v.Germany, A 90 (1985) 7 EHRR 383, *45-46.
3. *Офіційний вісник Європейського Союзу*.L 119/1.04.05-2016.
4. *Відомості Верховної Ради України*.2010.№ 46.Ст.542.
5. <https://zakon.rada.gov.ua>530-20>.
6. A 30 (1979), 2 EHRR 245,*49 PC.
7. <https://zakon.rada.gov.ua>>.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-116-9-30>

**ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ГРОМАДЯН
НА ОФІЦІЙНУ ІНФОРМАЦІЮ**

Погорілецька А. В.

*старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін
Криворізького факультету Національного університету
«Одеська юридична академія»
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Правова направленість українського суспільства до європейських стандартів та цінностей ставить перед державними органами влади України чіткі вимоги до законотворчості і стратегій пошуку вдосконалення вже існуючих правових норм. При цьому слід відзначити, що основна діяльність української держави сьогодні повинна бути направлена на створення дієвих механізмів, направлених на захист прав і основних свобод людини. Вочевидь, що право громадян на інформацію відноситься до одного з базових прав людини, а право особи на отримання інформації від органів державної влади та місцевого самоврядування потребує детального дослідження та правової регламентації, яка забезпечить інформаційні права і свободи людини. Саме державою повинні створюватись дієві стратегії реформування державного управління, спрямовані на утворення нового формату регламентації та регулювання інформаційних відносин з питань права громадян на офіційну інформацію.

Офіційна інформація являється однією із правових гарантій держави на відкритість і прозорість своєї діяльності по відношенню до суспільства в цілому, не залежно від громадянства особи. В свою чергу,

даний вид інформації потребує чітких правових механізмів висвітлення, користування, розповсюдження та зберігання. При цьому слід відзначити, що саме вчасність оприлюднення інформації щодо діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування дозволить досягти прозорості українського суспільства і можливості контролю за діяльністю відповідних посадових осіб, що унеможливить зловживання з боку відповідної посадової особи чи уповноваженого органу.

На жаль, на сьогоднішній день ми зустрічаємо зловживання посадових осіб щодо як оприлюднення відповідної відкритої інформації на офіційних сайтах державної влади та місцевого самоврядування, так і ненадання відповідної інформації громадянам за зверненням або запитом. Крім того, опитування громадян України відзначають низький рівень довіри населення до державних органів влади та місцевого самоврядування, що знижує рівень прозорості відповідних органів і ступінь віри громадян у покращення в українському суспільстві стандартів доступу до офіційної інформації. Респондентами відзначаються часті зловживання щодо ігнорування надання відповіді конкретного виду офіційної інформації або неможливість її обробки відповідними посадовими особами, що не вирішують проблеми пересічних осіб з питань реалізації права громадян на офіційну інформацію.

Вочевидь, виклики які ставляться перед українським суспільством і державою потребують чітких узгоджених дій, як з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, так і відповідних громадських організацій та громадян.

Для регламентації права громадян на інформації в українському суспільстві було закріплено певну низку НПА, однак європейські гарантії основоположних прав людини відкривають для України нові стандарти. Тому, з метою досконалості на пряму щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні Указом Президента України від 24 березня 2021 р. №119/2021 було затверджено Національну стратегію у сфері прав людини (далі – Стратегія). При цьому значна увага даної Стратегії приділена проблемі реалізації доступу до інформації, з зазначенням існуючих проблем, серед яких недовіра механізмів доступу до публічної інформації та дуже низький рівень обізнаності самих громадян з питань їх права на доступ до інформації та існуючих правових механізмів реалізації права громадян на інформацію.

Це, в свою чергу, потребує виконання певного роду першочергових завдань щодо реалізації даної Стратегії, серед яких законодавець виділяє вдосконалення механізмів створення відповідальності щодо порушень при наданні інформації та законодавчих механізмів

відповідальності за порушення права на інформацію. Слід відзначити, що дана Стратегія визначає серед завдань покращення доступу осіб до публічної інформації [1].

У попередніх наших дослідженнях нами було зроблено висновок, що прийняття Закону України «Про доступ до публічної інформації» хоч і ввів вид інформації – публічну, однак, список розпорядників, у розпорядженні яких знаходиться даний вид інформації, включає в себе не лише суб'єктів владних повноважень, а й інших суб'єктів, визначених Законом № 2939-VI [3], що потребує виділення з поняття «публічна інформація» окремого її виду – «офіційної інформації». При цьому слід відзначити, що створити офіційну інформацію може лише суб'єкт владних повноважень при виконанні своїх повноважень і обов'язків, які передбачені чинним законодавством.

Нами було зроблено висновок, вищезазначених суб'єктів, у володінні яких знаходиться публічна інформація слід розділити на дві групи:

1) суб'єкти владних повноважень;

2) інші розпорядники публічної інформації, передбачені ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [2].

Внесення відповідних змін до Закону України «Про доступ до публічної інформації» ми зможемо говорити про правову регламентацію юридичної відповідальності належних суб'єктів владних повноважень за ненадання відповідної офіційної інформації.

Крім того слід відзначити правові режими захисту прав і свобод громадян, серед яких можливість звернення до суду за захистом своїх прав і законних інтересів, які були порушені розпорядниками або утримувачами офіційної інформації. Заслуговує на увагу Постанова Великої Палати Верховного Суду від 08 квітня 2020 року у справі № 180/1560/16-а (провадження № 11-1123 апп 19) щодо стягнення компенсації моральної шкоди у зв'язку із ненаданням відповіді на запит щодо публічної інформації, однак розмір стягнення моральної компенсації не завжди спів розмірний з фактичними стражданнями, які зазнав громадянин, при зверненні до відповідного органу владних повноважень, тому дослідження у даному напрямку потребують наукових розвідок для створення дієвих механізмів правового врегулювання права громадян на офіційну інформацію.

Література:

1. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119 /2021 / Президент

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (дата звернення: 06.07.2021).

2. Pohoriletska A., Bohatyrova M. OFFICIAL INFORMATION AS OBJECT OF LEGAL REGULATION. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 181 – 184.

3. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 06.07.2021).